

Å forkynne diakoni

Av lektor Olav Skjevesland

Å forkynne gjerningene har vært et stående dilemma i den lutherske tradisjon. Den *evangelisk-lutherske* kirke har på sitt banner reformasjonstidens kjerne-sannheter: Skriften alene, troen alene, nåden alene. Så når gjerningene mot nesten bringes på bane, blir man ofte usikker og unnfal-lende. Er det ikke et *lovisk* tilbakefall å forkynne barmhjertig-hetsgjerninger?

Gode lutheranere får ofte en beklemmende følelse av at Moses og loven lures inn bakveien der hvor gjerningene stilles opp som tema. Er det ikke slik at gode gjerninger flyter ut av troen — spontant og organisk? Gjør ikke den kristne godt mot sin neste, så og si i sorgløs distraksjon — fordi han simpelthen ikke *kan* annet, presis som solen ikke *kan* annet enn lyse og varme?

Det er riktig at det er en or-ganisk sammenheng mellom tro og gjerninger. Men hvis man hev-der at det er et fastlåst *mekanisk* forhold mellom disse to størrelser, er det både et fordreid og for en-kelt syn.

Det finnes en legitim forkynnel-se av de gode gjerninger som er livsnødvendig i kirken, og denne gjerningsforkynnelse står *ikke* under lovens knugende krav, men lever i evangeliets frie rom. *Det finnes en evangelisk forkynnelse til diakoniens gjerninger som må lyde i menigheten — for den krist-ne og hans nestes skyld.* Det sik-tes her til den nytestamentlige formaning, slik den klassisk fore-ligger i Paulus' brev. — Det er dette formaningsstoff som skal danne basis for de følgende linjer.

Formaningen i evangeliets for-lengelse

Formaningene er ikke det første i Paulus' brev. *Formaningene kommer alltid etter at noe er gått forut.* Det første er alltid evangeliets radikale nyskapelse — ved troen alene, Rm. 3:28, Ef. 2:8. Dåpen og troen river et menneske ut av Adams syndige sammenheng og plasserer det over i Kristi rett-ferdighetsrike. Hva som her skjer er intet mindre enn å bli «levende av døde» (Rm. 6:13). Skarpere kan ikke rettferdiggjørelsens un-der formuleres! Død for synden,

død for loven, død for døden, dette er trosrettferdighetens frukter.

Men — og her kommer den avgjørende problematiserende faktor — dette troens nye liv må leves i en gammel verden. Den kristne må leve i en verden hvor synden fremdeles er en reell makt.

Dermed avtegner den troendes eksistens seg som ytterst spenningsfull: Synden har intet krav på ham lenger. Likefullt må han avfinne seg med å leve i denne verden hvor synden er virksom. Han må leve med sitt *kjød*, dvs. sin skrøpelige menneskenatur, arvegodset fra Adam-tilhørigheten. Og *her*, i kjødet, har synden fortsatt et mulig tilknytningspunkt. Syndens lange fangarmer kan fortsatt gripe ham. — Å være død for synden og samtidig måtte leve i syndens verden, med kjødet som svikefull reisefelle, *dette* er den kristnes spenningsfulle leveform. Å være blitt «levende av døde» i en verden som fortsatt er merket av død, *det* er den troendes paradoksale eksistensvilkår.

Men nettopp i dette spenningsfelt er det formaningerne har sin funksjon. I denne stridssone er det helliggjørelses-kampen skal stå. Troen og dåpen omplasserer et menneske fra død til liv. Men med én gang Paulus har slått dette fast, *formaner* han de døpte *til å leve troens nye liv.* (Sml. overgangen fra Rom. 6:1—11 til v. 12!). På evangeliets basis tilskyn-der Paulus sine menigheter å føre sitt liv i overensstemmelse med hva de faktisk er blitt i og med troen og dåpen. Den kristne er ført over i de siste tiders frelsesvirksomhet, derfor oppmuntres de

til et liv verdig den tidsalder de får oppleve: «Tiden er kommet da dere må vokne opp av søvne — — —. Det lir med natten og dagen er nær. La oss derfor kaste mørkets gjerninger av oss og iføre oss lysets våpen» (Rom. 13:11—12).

På denne bakgrunn må det kraftig betones at *formaningens vesen er evangelisk.* Formaningen betyr ikke et lovisk tilbakefell hos den tidligere fariseer. Formaningen er evangeliets forlengelse ut i konkret, kristent hverdagsliv.

Formaningens imperativ lyder ikke forat man derigjennom skal vinne frelsen. Tvertom: *fordi* man nå har fått del i Kristi frelsesgave, oppfordres de kristne til å leve som Guds folk i denne siste tid: «— nu er dere lys i Herren. *Vandre* som lysets barn —» (Ef. 5:8). Her er faktorenes orden ikke likegyldig! *Formaningens egenart er derfor oppmuntrende, tilskyndende forkynnelse i organisk forlengelse av selve evangeliet.* Rettferdiggjørelsen gir den kristne alle frelsens gaver. Formaningen følger så og sier: Lev i dette, bruk dette, la dette nå få forme ditt liv! Siden troen nå er ditt liv, gå da troens vei i kjærlighetens tjeneste!

Den urkristne forkynnelse gjorde ikke holdt etterat evangeliet var forkynt til omvendelse og dåp. Formaningene fulgte som evangeliets selvfølgelige forlengelse, som oppmuntrende retningsvisere på troens nye vei. Sml. Kol. 3:1—5.

Den brede plass formaningsstoffet har i de nytestamentlige brev burde være en tankevekker i vår forkynnelsessituasjon.

Formaningene har Kristus som mønster

Hvis vi nærmere studerer de formaninger vi møter i NT, ser vi at *det kristenliv som disse tegner* er formet med Kristus selv som modell. Den kristnes fornyelse er en likedannelse med Kristus. «Nå har dere kledd av dere det gamle menneske med alle de gjerninger det gjør, og kledd dere i det nye menneske, det som når fram til sann kunnskap ved å *fornyes etter hans bilde* som skapte det» (Kol. 3:9—10). Den kristnes livslange helliggjørelsesprosess skjer i Kristus, *med Kristus og etter Kristi forbillede*.

Dette viser seg klart om vi ser på de kristne hoveddyder som oppregnes i NT: barmhjertighet, godhet, ydmykhet, saktmodighet, tålmodighet (Kol. 3:12). Man behøver ikke lete lenge i evangeliene for å se at disse trekk var typiske for Mesteren selv: Han som hadde medynk med folkeskarene, som tok seg av syke, som viste barmhjertighet mot syndere, som led med tålmodighet. Sml. Fil. 2:5—11.

På denne barmhjertighet lever de kristne. Derfor lyder det i formaningsens form: Siden dere lever i og av Kristi barmhjertighet, så ikle dere den samme. La den nå få forme livet og gi det profil!

Formaningen er virkekraftig forkynnelse

Når NT legger slik vekt på formaningen, kommer det av at den bærer samme kvalitet som alt Guds ord: den er virkekraftig forkynnelse. Sml. Esaias 55:10—11, Sal-

me 33:9. Den roper fram hva den nevner. *Formaningen er skapende, tjenestedrivende forkynnelse*. Evangeliet som rettferdiggjør, får sin organiske forlengelse i formaningen som helliggjør.

Derfor: hvor den evangeliske formaning til troens konkretisering i hverdagstjeneste forstummer, har diakonien liten utsikt.

Konklusjon

Hvis vi nå tok for oss Luthers prekener for å undersøke hans forkynnelse av gjerningene i den kristnes liv, ville vi også der se hvilken sentral plass også han gir formaningen til barmhjertighet mot nesten. Luthers prekener beveger seg på grunnleggende måte innenfor trekanten: lov — evangelium — formaning. Men plassen her tillater ikke å forfølge dette spor. Vi må sammenfatte.

Dette korte oppriss har søkt å påpeke at NT avgjort gir plass for en forkynnelse av tjeneste og gjerninger for nesten. Denne forkynnelses karakter er evangelisk, oppmuntrende idet den tilskynder en stadig fornyelse til likedannelse med Kristus. Den lokker fram og driver ut gode gjerninger mot medmennesket, og er således evangeliets forlengelse ut i praktisk kristenliv. — Dermed synes det ikke å være et mekanisk forhold mellom tro og gjerninger. Formaningene egger fram gjerningene ut fra troens nye liv. Men alt dette er fortsatt av Gud, for denne tjenestedrivende forkynnelse virker ved at den bærer i seg Gudsordets skapermakt. Sml. Fil. 2:12—13.

Troen er de gode gjerningers mor, men den evangeliske for-

for
hjel
hol
må
kre
satt
gru
res
ma
hjel
kar
nin
len
kar
me
der
opp
son
ma
For
lige
bar
for
S
fra
og
det
for
gje
me
av
sto
kon
ke

Di

Fort

S

for

avs

til

S

dag

å f

mø

formaning fungere som «fødsels-hjelper». Grunnen til dette forhold er at troen i denne verden må kjempe mot sataniske motkrefter. Motstanderen driver fortsatt sitt spill. Også i denne livets grunnstrid om mennesket som føres mellom Gud og Satan får formaningene karakter av bistand, hjelp til å bli stående i denne kampsonen. «Ta på Guds fulle rustning» (Ef. 6:13). «Gi ikke Djevelen rom» (Ef. 4:27). — Dette kampmotiv ligger bak de nytestamentlige formaninger. Hvis man derfor i forkynnelsen utelater den oppmuntrende formaning til dem som kjemper troens strid, bryter man av en vital forsyningslinje. Formaningene i sin nytestamentlige fylde må derfor lyde — ikke bare for *nestens* skyld — men også for *den kristnes* egen skyld.

Skal derfor diakonien leve, ut fra det enkelte kristenmenneske og på menighetsplan, avhenger dette vesentlig av en evangelisk formaningsforkynnelse til gode gjerninger. Dette vil i vår sammenheng bety en gjenoppdagelse av det nytestamentlige formaningsstoff — og det *evangeliske, diakoni-fremkallende og sjelesørgeriske* karakter.

Diakonhjemstrenes ..

Forts. fra s. 23

Sak 4: Det ble vedtatt at søsterforeningen skulle gi informasjon til avsnitt i sykepleieskolen i tillegg til det som hittil har vært.

Sak 5: Skal møtene holdes på fredag eller lørdag? En ble enige om å fortsatt holde på fredag inntil årsmøtet.

III. Foredrag ved Bergfrid Fjose.

Sosialministeren holdt et meget interessant foredrag for oss som sykepleiere. Hun snakket om helse-tjeneste utenfor sykehus. Hjemmesykepleien.

Ellers fikk vi høre litt om sykehusutbyggingen og om måten det finansieres på.

IV. Møte med Astrid Kristiansen.

Arbeidet blant narkomane var temaet for kvelden. Astrid Kristiansen som er bispedømmetårssekretær, kunne fortelle at hun ved siden av er svært opptatt med arbeidet blant narkomane.

Lørdag: I. Morgenbønn ved s. Kjersti Øgaard.

II. Bibeltime v. res. kap. Nordhaug.

III. Foreningen vår.

Sak 1: Forslag om at landsmøtet skal være øverste instans for søsterforeningen. Dette må tas opp på årsmøtet og hvis det der blir vedtatt må det bli foretatt lovendringer på neste landsmøte.

Sak 2: Skal søsterforeningen få assosiert medlemsskap i Diakonforbundet? Vi snakket litt om dette.

Sak 3: Ivrig diskusjon om innvielse.

IV. Festaften.

Lørdag kveld kunne vi enda en gang glede oss over å ha forstander Heiervang på talerstolen. Han ville gjerne ha holdt en tale om fremtiden sa han, men han hadde vært svært opptatt av det som lå bak ham i den senere tid.

Søndag: I. Gudstjeneste i Gressvik kirke.

Forstander Lein talte over teksten for 15. sønd. etter trefold. Matt. 6. 19—23.

II. Etter middag og kaffe, ble det avslutningssamvær. Her var det mange som nyttet anledningen til å takke for samværet og det vi hadde fått!

Ingerid Solvang.
Eli Enger.